

مناقشه قره باغ، مناقشه مسیحی مسلمان نیست

پایگاه اینترنتی «مدرن» جمهوری آذربایجان در مقاله ای درباره دیدارهای الله شکور پاشازاده، رئیس «اداره مسلمانان قفقاز» این کشور و گارگین دوم، اسقف اعظم کلیسای ارمنستان، تاکید کرد مناقشه قره باغ دارای ماهیت دینی نیست.

به گزارش آران نیوز، پایگاه اینترنتی «مدرن» راهبرد و لحن موضع گیری های دولت ارمنستان را عامل باز نشدن گره کور بحران قره باغ دانست و افزود: «ارمنستان با احساس تقویت موقعیت جمهوری آذربایجان هم در بخش نظامی و هم در زمینه دیپلماسی، در ماه سپتامبر امسال، کلیسا را وارد دور کرد. اگر در نظر داشته باشیم که ارمنستان، متحد و حیاط خلوت شماره یک روسیه است، می توانیم بگوییم که ایروان مایل به دیدار رهبران دینی دو کشور (ارمنستان و جمهوری آذربایجان با وساطت روسیه) بود. هدف ایروان نیز سرپوش گذاشتن بر ناکامی هایش با استفاده از عامل دین بود. یادآوری می کنیم که هشتم سپتامبر امسال با وساطت «کریل»، اسقف اعظم روسیه، الله شکور پاشازاده، رئیس اداره مسلمانان قفقاز و گارگین دوم، اسقف ارمنه دیدار کردند. این دیدار، با دیدارهای سال های قبل آنها هیچ فرقی نداشت اما، می توان گفت که ارمنستان به برگزاری آن خیلی تمایل داشت و به همین علت از کرملین درخواست کرد با وساطت کریل، رهبران دینی دیدار کنند. این دیدار نیز از بیان سخنان همیشگی فراتر نرفت اما، همین دیدار را می توان آب شدن نسبی یخ ها (در مذاکرات باکو و ایروان) ارزیابی کرد. رهبران دینی جمهوری آذربایجان و ارمنستان در سال های ۱۹۹۳، ۱۹۹۴، ۱۹۹۵، ۲۰۰۰، ۲۰۰۴، ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ دیدار کرده اند. بزرگترین فاصله میان دیدارهای قبلی، طی سال های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰، یعنی شش سال بوده است. اما دیدار مسکو در سپتامبر ۲۰۱۷، پس از هفت سال برگزار شد. می توان گفت که برای ارمنستان که از استفاده از تمامی یدک های دیپلماسی خودداری می کند، این دیدار اهمیت داشت. این نیز از ضرورت های داخلی ناشی می شد.»

مدرن با اشاره به خودداری گارگین دوم از دیدار با الله شکور پاشازاده در پی درگیری ماه آوریل ۲۰۱۶، این جمله پاشازاده را یادآوری کرده است: «من از اسقف اعظم، کریل تشکر می کنم. اسقف اعظم طرفدار حل عادلانه مناقشه قره باغ است. پس از حوادث روی داده در جبهه (درگیری های آوریل ۲۰۱۶) کریل می خواست من و گارگین دیدار کنیم. اما، گارگین دیدار نکرد.»

مدرن افزود: «در آن زمان، دولت ارمنستان با دیدار گارگین با پاشازاده موافقت نکرده است. علت هم مشخص است. زیرا، ایروان در آن زمان بر این باور بود که استفاده نکردن از ابزارهای کمکی به نفع ارمنستان است و پس از مدتی خواهد توانست موقعیت تضعیف شده خود را در عرصه سیاسی ترمیم کند. اما پس از مدتی حاکمیت سرژ سرکیسیان چاره دیگری نداشت. علت نیز موفقیت های ارتش جمهوری آذربایجان در جبهه قره باغ بود. یعنی، نتایج درگیری های آوریل، ارمنستان را مجبور به موافقت با دیدار رهبران دینی کرد.»

مدرن افزود: «کارشناسان بر این باورند که دیدارهای پی درپی رهبران دینی ارمنستان و جمهوری نیز نشانه فقدان عناصر دینی در مناقشه قره باغ کوهستانی است. در دیدار مسکو، این دو رهبر دینی تاکید کردند که مناقشه قره باغ، مناقشه مسیحی مسلمان نیست. به این نیز توجه کنیم که کشورهای مسلمان، حامی اصلی جمهوری آذربایجان هستند. زیرا، جمهوری آذربایجان چنان سیاستی را اجرا می کند که در نتیجه آن، نقش موتور محرکه را در طرح های استراتژیک جهانی و منطقه ای ایفاء می کند و ارمنستان از طرح های مهم کنار مانده است. یعنی جمهوری آذربایجان شروط خود را در طرح های بین المللی دیکته می کند و خواه ناخواه بسیاری از کشورها مجبور به قرار داشتن در کنار باکو می شوند. این موجب کاهش تمایل دولت های مسلمان به برقراری مناسبات عمیق با ارمنستان می شود. یعنی، بخاطر نقشی که جمهوری آذربایجان در سیاست و اقتصاد بازی می کند، خیلی از کشورهای مسلمان برای گسترش همکاری با ارمنستان تلاش نمی کنند. مبالغه درباره عامل اسلام در این زمینه اشتباه است. البته، در این مورد عربستان سعودی، پاکستان و ترکیه که با ارمنستان مناسبات دیپلماتیک ندارند، استثناء هستند. یک عنصر موثر دیگر، قطعنامه های سازمان همکاری اسلامی در محکومیت اشغال اراضی جمهوری آذربایجان توسط ارمنستان است. اما، به موازات آن، سازمان های اروپایی نیز از تمامیت ارضی جمهوری آذربایجان حمایت می کنند و این نیز نقش عامل دین در مناقشه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان را به حد صفر تنزل می دهد. علاوه بر این ها، حمایت نظامی روسیه از ارمنستان نیز به عامل دین ربطی ندارد. ارمنستان حیاط خلوت روسیه در قفقاز جنوبی است و به همین خاطر نیز کرملین از ایروان حمایت می کند.»

مدرن افزود: «یک عامل مهم دیگر نیز این است که همواره کلیسای پرواوسلاو روس در دیدارهای خادمان دینی ارمنستان و جمهوری آذربایجان واسطه گری می کند. در اغلب موارد، دیدار روسای جمهوری آذربایجان و ارمنستان را نیز رئیس جمهوری روسیه ترتیب می دهد. یعنی ابتکار عمل میانجیگری در تمامی جنبه ها در اختیار روسیه است.»

مدرن به نقل از الخان شاهین اوغلو، تحلیلگر نوشت: «مناسبات جمهوری آذربایجان و ارمنستان با واتیکان خوب است. اما، هیچ گاه واتیکان برای دیدار رهبران دینی جمهوری آذربایجان و ارمنستان ابتکاری به خرج نداده است.» در نتیجه، می توان گفت با آن که جستجوی عامل دین در مناقشه قره باغ اشتباه است، نمی توان دیدارهای رهبران دینی را نادیده گرفت. در هر حال، با آنکه این دیدارها تاثیر مستقیم در حل مناقشه قره باغ ندارد، دیدار خادمان دین که در میان جمعیت های خود دارای احترام هستند، مثبت تلقی می شود.